

SAMKARTLEGGING AV LOKALE KULTURARVSDRIVERE FOR LOKALSAMFUNNETS MOTSTANDSKRAFT

6. utgave – 15. april 2025

INNLEDNING

RESILIAGE er et treårig europeisk forskningsprosjekt (2023-2026) som fokuserer på å styrke lokalsamfunnets motstandskraft gjennom integrering av kultur- og naturarv i katastroferisikoreduksjon (DRR). Prosjektet er finansiert av Horisont Europa og utforsker hvordan kulturarv, som en viktig ressurs i lokalsamfunn, kan styrke samfunnets motstandskraft i møte med naturkatastrofer og ekstreme hendelser. Ved å gjennomføre feltundersøkelser og engasjere lokalsamfunn i scenarioer med flere farer, har RESILIAGE som mål å generere kunnskap som kan brukes i praksis, slik at lokalsamfunnene blir bedre rustet til å forberede seg på og redusere katastroferisiko, samtidig som de tar hensyn til effektene av klimaendringene.

Prosjektet ledes av Politecnico di Torino og involverer 18 partnere fra 10 land, inkludert førstehjelpspersonell, beslutningstakere, borgerforeninger og kulturarvsorganisasjoner. Gjennom sine fem CORE Labs i ulike land bruker RESILIAGE et SyRI-rammeverk (Systemic Resilience Innovation) til å analysere styring, sosial interaksjon og andre kritiske faktorer. Dette rammeverket identifiserer og forbedrer praksis som styrker lokalsamfunnets motstandskraft, ved å bruke kulturarv i katastroferisikohåndtering og tilpasning til klimaendringer. I tillegg spesialiserer hvert CORE Lab seg på en spesifikk styringsskala, inkludert bydel, kommune, kommunenettverk, regional og tverrregional.

Ved å engasjere interessenter i samarbeids- og deltakelsesprosesser søker prosjektet å skape digitale verktøy og myke løsninger som styrker samfunnets beredskap og fremmer langsiktige strategier for motstandskraft mot katastrofer.

INNHold

Hefte #6 utforsker hovedfunnene fra to feltforskningskampanjer gjennomført på tvers av de fem CORE-laboratoriene i RESILIAGE-prosjektet i 2024 og tidlig i 2025.

RESILIAGE integrerer et historisk-kulturelt perspektiv i forståelsen av samspillet mellom mennesker og miljø for å definere samfunnsmotstandskraft. Prosjektet anerkjenner at denne motstandskraften er forankret i den materielle og immaterielle kultur- og naturarven til steder og lokalsamfunn. Ved å utnytte denne arven, som har vært avgjørende for utformingen av lokal identitet og stedstilhørighet, engasjerer RESILIAGE lokalsamfunn i arbeidet med å redusere katastroferisiko. Prosjektet utvikler samarbeidsbaserte aktiviteter med fokus på kulturarv for å fremme meningsfull flerpartsengasjement i katastroferisikohåndtering.

Hefte #6 viser hvordan lokalsamfunnene i CORE-laboratoriene har deltatt i en samarbeidsbasert kartlegging for å analysere de komplekse og flerlagede interaksjonene mellom lokalsamfunn og deres omgivelser fra et kultur- og historisk perspektiv. Målet har vært å identifisere kulturarvsdrevne faktorer som bidrar

til samfunnsmotstandskraft, ved å øke bevisstheten om historiske og kulturelle lag som former deres omgivelser – inkludert tradisjoner, religiøse ritualer og feiringer.

De samarbeidsbaserte aktivitetene ble utviklet i to distinkte faser for gradvis å øke bevisstheten om de komplekse forbindelsene mellom lokal kulturarv, kollektiv hukommelse, miljø og katastroferisiko. Gjennom samkartleggingsteknikker spilte lokalsamfunnene en aktiv rolle i å identifisere, anerkjenne og dokumentere sin lokale kulturarv, samtidig som de knyttet denne til spesifikke steder som representerer områdets kulturelle mangfold. Prosessen muliggjorde også identifikasjon av sentrale kulturelle og naturlige elementer—både materielle og immaterielle—som styrker samfunnsmotstandskraften.

Som resultat genererte samkartleggingsprosessen georefererte datasett som integrerer kulturarv med romlige data. Dette ga en dypere og mer helhetlig forståelse av samfunnsmotstandskraft, risiko og det fysiske landskapet. Ved å anerkjenne varierende eksponeringsnivåer i ulike lokalsamfunn, belyser tilnærmingen også borgernes ulike kunnskapsnivåer om sitt område, deres bevissthet om risikoer og deres evne til å navigere og tilpasse seg.

Core Lab

**Trondheim
NORWAY**

TRONDHEIM NORWAY CORE LAB

KARTLEGGING AV TRONDHEIMS KULTURARV

Core Lab

**Trondheim
NORWAY**

Første runde med aktiviteter

Den 12.–13. juni 2024 besøkte medlemmer av RESILIAGE-konsortiet, inkludert sosiologer, psykologer og arkitekter, Trondheim, hvor de ble tatt i mot av de lokale partnerne ved Trondheim Røde Kors. Som en del av de lokale aktivitetene ble det gjennomført en samarbeidsbasert kartleggingsøvelse i to flerpartsgrupper. Totalt 18 deltakere bidro med georeferert informasjon for å kartlegge interaksjoner mellom samfunn og miljø.

Resultatene fra denne fasen viste en tydelig tendens til å identifisere elementer av fast kulturarv. Av de 47 kulturelle og naturlige kulturarvselementene som ble identifisert, tilhørte over 80 % denne kategorien. Disse inkluderte kulturarvmonumenter, historiske bygninger og steder av religiøs betydning, slik som Nidarosdomen og Erkebispegården. Moderne kulturidentitet ble også representert ved Rockheim, Trondheim Spektrum og Norges tekniske- naturvitenskaplige universitet (NTNU).

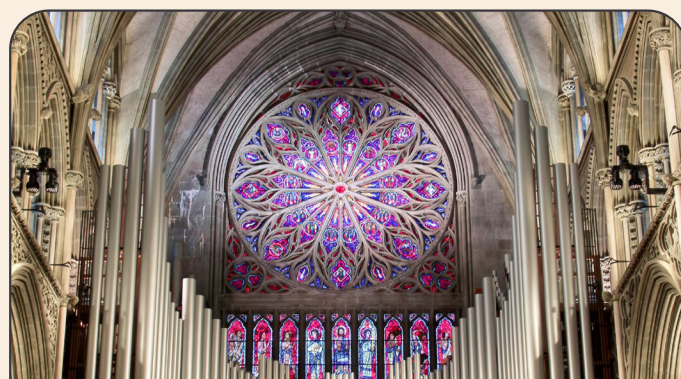
Omtrent 10 % av de identifiserte elementene var naturlandskap, inkludert Nidelva og Bymarka – et 80 kvadratkilometer stort naturområde vest for sentrum. Bymarka er et populært rekreasjonsområde, kjent for turstier og vintersport.

Under 10 % av elementene bestod av immateriell kulturarv, som Trondheimsrosa – et

Trondheim Nidarosdomen

tradisjonelt folkekunstverk som fremhever lokalt håndverk. Dette tradisjonelle norske folkekunstverket viser håndverkskvalitet og kreativiteten til lokale kunsthåndverkere. Trondheimsrosa har en viktig kulturell betydning i byen og symboliserer en forbindelse til fortiden, samtidig som den tilpasses moderne estetikk. Som både dekorativt element og håndlaget gave representerer Trondheimsrosa fortsatt essensen av norsk kulturarv og kunsthåndverk.

Trondheimsrosa

Andre runde med aktiviteter

Den andre feltforskningsøkten i Trondheim ble gjennomført 21. januar 2025. POLITICO-teamet utførte en skrivebordsstudie i forkant for å kartlegge mindre kjente aspekter ved kulturarven. Målet var å fremheve elementer som ofte overskygges av dominerende historiske narrativer, særlig de knyttet til marginaliserte eller sårbare grupper.

Blant funnene var et kjønnsperspektiv på kulturarv, illustrert av figurer som Anna Rygge, som var en banebrytende kunstner, og Kirsten Sand. Sand var Norges første kvinnelige arkitekt, utdannet ved NTH i 1919, og spilte en avgjørende rolle i gjenoppbyggingen av Nord-Norge etter andre verdenskrig.

Denne bredere forståelsen av kulturarv som en dynamisk og kontinuerlig utviklende prosess, formet av samfunnenes samspill med natur, historie og sosiale strukturer, var retningsgivende for den andre fasen av feltaktivitetene. Deltakerne ble oppfordret til å identifisere kulturarvselementer som er mindre synlige i etablerte oppfatninger, men som har stor betydning for samfunnsmotstandskraft.

Den andre fasen av kartleggingsøvelsen involverte 12 deltakere og resulterte i identifikasjonen av 47 kulturarvsteder. I denne runden ble det lagt vekt på mindre synlige aspekter av kulturarven.

Blant disse var arven etter Martin Michaelsen (1924–1997) spesielt betydningsfull. Michaelsen, en fremtredende restauranteier i Trondheim, blir ofte ansett som pioneren bak byens moderne restaurantscene. Gjennom sin virksomhet i

Vinterlandskap i Trondheim

Prinsens gate etablerte han flere kjente spisesteder, inkludert Naustloftet, som ble designet som Trondheims første dedikerte fiskerestaurant.

Noen kulturarvselementer viste seg også å være kontroversielle. Tradisjonen med alpint skiidrett har blitt gjenstand for debatt grunnet høye kostnader. Ubåtbunkeren Dora, en rest fra andre verdenskrig, fremkaller diskusjoner om arven etter krigens infrastruktur. Svartlamon, kjent for sin alternative livsstil, utfordrer konvensjonelle oppfatninger av byarv.

Denne helhetlige tilnærmingen har gitt verdifull innsikt i hvordan lokalsamfunn oppfatter sin kulturarv i sammenheng med samfunnsmotstandskraft og katastroferisikoreduksjon.

WEBSITE

www.resiliage.eu

CONTACT US

info@resiliage.eu

FOLLOW US

     @ResiliageEU

OUR CONSORTIUM

